UNIVERSITETET
I OSLO

REVISJONSRAPPORT

Psykososialt læringsmiljø

Endelig rapport distribueres til:
Universitetsdirektøren

Kopi:
Rektor
Viserektor for utdanning
Avdeling for studieadministrasjon
Besøkte enheter (MI, IAKH, IPED og ØI)
Dekaner

Gjennomført av Enhet for intern revisjon (EIR):
Avdelingsdirektør Jørgen Bock
Seniorrådgiver Nina M. Vestlund
Seniorrådgiver Eirik Meisingset Havstein

Blindern, september 2024

SAMMENDRAG

UiO har et lovpålagt ansvar for læringsmiljøet og et strategisk mål om å arbeide systematisk for å skape et trygt og godt læringsmiljø. Begrepet læringsmiljø ble i 2021 nærmere definert i Lov om universiteter og høyskoler ved tydeliggjøring av at fysiske, psykososiale, organisatoriske, digitale og pedagogiske forhold inngår i et helhetlig læringsmiljø. De senere årene har undersøkelser vist at unge og studenter har psykiske helseplager. Dette er relevant for UiO, ettersom det gjelder nåværende og fremtidige studenter, og det kan være en utfordring for organisasjonen.

UiO har satt overordnede mål for psykososialt læringsmiljø, men målene er i mindre grad fastsatt og operasjonalisert på instituttnivå. Dette synes å ha ulike forklaringer, men gir etter EIRs vurdering risiko for manglende strategisk måloppnåelse og for at lovkrav ikke ivaretas. Revisjonen viser at det er ulike oppfatninger om UiOs rolle og ansvar når det gjelder psykososialt læringsmiljø. En tydeliggjøring av hva som er UiOs rolle og ansvar på området kan legge til rette for godt arbeid med mål og måloppnåelse på ulike nivåer.

Revisjonen viser også at det er risiko for at enhetenes kunnskapsgrunnlag om psykososialt læringsmiljø er mangelfullt. Det kan stilles spørsmål ved om enhetene i tilstrekkelig grad utnytter muligheter til å innhente relevant informasjon om det psykososiale læringsmiljøet, og videre om kvalitetssystemet tydeligere bør stille krav til å innhente informasjon om psykososialt læringsmiljø i evalueringer og undersøkelser.

Det iverksettes mange tiltak for å forbedre læringsmiljøet, men etter internrevisjonens vurdering kan tiltakene bli mer systematiske og målrettede. Flere tiltak bærer også preg av å ha pågått en stund, og det er spørsmål om tiltakene i tilstrekkelig grad er tilpasset behovene til dagens studentmasse.

Det er etablert strukturer ved UiO som kan legge til rette for erfaringsdeling og spredning av kunnskap og god praksis. Samtidig synes å være et forbedringspotensial med hensyn til utveksling av kunnskap, erfaringer og god praksis om psykososialt læringsmiljø på tvers av fakultetene, på tvers av organisasjonsnivåer, og med SiO.

Etter EIRs vurdering bør det i større grad rapporteres om psykososialt læringsmiljø.

Årsakene til utfordringene er blant annet at området er komplisert og ikke tilstrekkelig definert. Det er ulike synspunkter om hvilket ansvar UiO har. Det blir dermed vanskelig å sette gode mål og måle effekter.

Forslag til tiltak
På bakgrunn av rapportens vurderinger og risikobetraktninger har EIR anbefalt og diskutert tiltak på flere nivåer, og fått tilslutning til følgende:

Omforente tiltak	Frist	Ansvar
I det løpende utviklingsarbeid ved enheten, vurdere: - Å styrke mål og oppfølging av resultater for enhetens psykososiale læringsmiljø. - Å tydeligere definere instituttets rolle og ansvar for psykososialt læringsmiljø. - Å styrke kunnskapsgrunnlaget om det psykososiale læringsmiljøet ved instituttet – gjennom evalueringer egne undersøkelser og samarbeid med andre. - Relevans og effekter av tiltak som gjelder psykososialt læringsmiljø.	aug. 2025	Institutter

Vurdere om kvalitetssystemet i tilstrekkelig grad legger til rette for at det innhentes informasjon om psykososialt læringsmiljø.	aug. 2025	SADM, viserektor
- Oppdatere begrepet læringsmiljø i dokumenter/serviceerklæringen/kvalitetssystemet. - Vurdere å tydeligere definere UiOs ansvar for psykososialt læringsmiljø og forventninger til fakulteter/institutter. - Vurdere økt vertikal samordning og rapportering om læringsmiljøsaker, herunder psykososialt læringsmiljø, som også sikrer at styret får tilstrekkelig informasjon	aug. 2025	SADM
Finne arenaer for å øke horisontal samordning om psykososialt læringsmiljø i organisasjon, og vurdere om SiO kan involveres ytterligere.	aug. 2025	Alle

Innholdsfortegnelse

1 Bakgrunn og formål med revisjonen 5
1.1 Formål 6
1.2 Revisjonskriterier 6
1.3 Metode/avgrensninger/omfang 6
2 Observasjoner og Funn 7
2.1 Mål for psykososialt læringsmiljø 7
2.2 Kunnskapsgrunnlaget for kvalitetsarbeid 8
2.3 Videreutvikling av utdanningsvirksomheten og dokumentasjon 10
2.4 Deling av kunnskap, erfaringer og god praksis 11
2.5 Rapportering om psykososialt læringsmiljø 12
2.6 Samarbeid med SiO 13
3 Om revisjonsrapporten 14
Vedlegg 1 Revisjonskriterier 15

1 BAKGRUNN OG FORMÅL MED REVISJONEN

Ifølge Lov om universiteter og høyskoler (heretter uh-loven) har UiO ansvar for at læringsmiljøet på institusjonen er forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd (§ 10-1). Det er også et strategisk mål at UiO skal arbeide systematisk for å skape et trygt og godt arbeids- og læringsmiljø (Strategi 2030).

Begrepet *læringsmiljø* ble endret i 2021[1] og er nærmere beskrevet i uh-lovens § 10-1, der det står at fysiske, psykososiale, organisatoriske, digitale og pedagogiske forhold inngår i et helhetlig læringsmiljø.[2] Internrevisjonen legger til grunn for undersøkelsen at UiOs oppfølging av ansvaret for læringsmiljøet ved institusjonen innebærer oppfølging av alle de ulike forholdene som defineres som en del av et helhetlig læringsmiljø, herunder også psykososiale forhold. Ifølge Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir)[3] omfatter psykososialt læringsmiljø *det mellommenneskelige samspillet studentene imellom og mellom studentene og de ansatte ved utdanningsinstitusjonen*.

Psykisk helse hos unge har vært tematisert og diskutert i offentligheten den senere tiden. Enkelte kilder tyder på at psykisk helse hos denne delen av befolkningen er i endring. Blant annet er ifølge Folkehelseinstituttet[4] psykiske plager vanlige blant ungdom og andelen barn og unge som blir diagnostisert med en psykisk lidelse i spesialisthelsetjenesten har økt de siste ti årene. Ifølge hovedresultatene fra SHoT 2022, studentenes helse- og trivselsundersøkelse har det vært en klar økning i andelen studenter med dårlig livskvalitet sammenlignet med tidligere undersøkelser.[5] Ifølge SiO har antall konsultasjoner som gjelder psykisk helse økt med 67 prosent siden 2015.[6] Dette er relevant for UiO fordi det omfatter den delen av befolkningen som utgjør hovedandelen av nåværende og fremtidige studenter. Samtidig er det vanskelig å fastslå mer nøyaktig konsekvenser for UiO, for studentmassen og organisasjonens risikobilde, og behov for særskilte tiltak.

NOKUTs tilsynsrapport (2023) vurderte UiOs systematiske kvalitetsarbeid som tilfredsstillende etter enkelte paragrafer i uh-loven, studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften. Internrevisjonens undersøkelse er mer spesifikt rettet mot UiOs oppfølging av psykososiale forhold ved læringsmiljøet. Revisjonen gjøres som en del av internrevisjonens bidrag i kvalitetssystemet for å bidra til utvikling av læringsmiljø og styrke kvalitetsarbeidet ved UiO.

[1] Prop. 111 L (2020–2021) *Endringer i universitets- og høyskoleloven, utdanningsstøtteloven, fagskoleloven og yrkeskvalifikasjonsloven mv. (samleproposisjon)*. Endringene ble foreslått blant annet på bakgrunn av at kravene hadde fremstått som vage og utdaterte og at det ikke hadde vært en klar definisjon av begrepet læringsmiljø (NOU 2020:3 *Ny lov om universiteter og høyskoler*, s. 172-3).

[2] Departementet skrev bl.a. (s. 55) *Det psykososiale læringsmiljøet dreier seg om de mellommenneskelige forholdene, der trivsel og samhandling står sentralt. Det psykososiale læringsmiljøet utgjøres av en rekke faktorer ved utdanningen, medstudenter og institusjonen. Departementet understreker at det psykososiale læringsmiljøet også påvirkes av faktorer som institusjonene ikke kan ha ansvar for. Institusjonene har likevel et ansvar for å legge til rette for at den enkelte student skal ha forutsetninger for å tilegne seg den kunnskapen som forventes under utdanningen*.

[3] Psykososialt og organisatorisk læringsmiljø | HK-dir (hkdir.no)

[4] *Folkehelserapporten*, Folkehelserapporten - FHI.

[5] Det hadde vært en betydelig økning i rapporterte psykiske plager fra 2010-undersøkelsen og frem til årets undersøkelse. Til tross for en nedgang fra 2021 til årets undersøkelse, hadde forekomsten av psykiske plager økt jevnt fra nesten hver 6. student i 2010 til over hver 3. i 2022. Totalt oppga omtrent halvparten (48%) av studentene at de plages svært mye eller en del av eksamensangst. Videre var det en tydelig økning i forekomsten av selv-rapporterte psykiske lidelser.

[6] Kilde: *SiO helse og studentliv*, presentasjon.

1.1 Formål
Revisjonen vil undersøke i hvilken grad og hvordan UiO innhenter og følger opp informasjon om psykososiale forhold ved læringsmiljøet, herunder hvordan psykososialt læringsmiljø defineres og hvilke aktiviteter/tiltak som blir gjennomført og som vurderes som gode.

1.2 Revisjonskriterier
Revisjonskriteriene er målestokken som ligger til grunn for EIRs vurderinger. Kildene til kriteriene er blant annet uh-loven, UiOs kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten og IIAs Veileder for virksomhetsstyring (se vedlegg 1 for nærmere beskrivelse av kriteriene).

Følgende kriterier er lagt til grunn for undersøkelsen:
1. UiO har satt mål for psykososialt læringsmiljø.
2. Det vurderes jevnlig om mål og ambisjoner for det psykososiale læringsmiljøet realiseres.
3. Relevant informasjon om det psykososiale læringsmiljøet inngår i kunnskapsgrunnlaget for kvalitetsarbeid.
4. Ledelse på relevant nivå følger systematisk opp og legger ved behov til rette for videreutvikling av det psykososiale læringsmiljøet.
5. Oppfølging av/arbeid med det psykososiale læringsmiljøet dokumenteres.
6. Informasjon om det psykososiale læringsmiljøet inngår ved deling av kunnskap, erfaringer og god praksis.
7. Enhetene rapporterer relevant informasjon om det psykososiale læringsmiljøet.
8. UiO samarbeider med SIO om det psykososiale læringsmiljøet.

1.3 Metode/avgrensninger/omfang
Revisjonen var i utgangspunktet avgrenset til perioden 2022–24. Vi har valgt å ta med eksempler på undersøkelser om læringsmiljøet som ligger lenger tilbake i tid, der det har vært relevant. Revisjonen omhandler psykososiale forhold ved læringsmiljø og omfatter studenter på bachelor- og masternivå. Revisjonen ser ikke på UiOs arbeid med tilrettelegging.

Revisjonen er gjennomført ved informasjonsinnhenting gjennom dokumentgjennomgang, herunder fakultetenes strategier og årsplaner der det foreligger, og tilgjengelig dokumentasjon på tiltak som er iverksatt fra fakultetsnivå. Vi har også gjennomgått referater fra LAMU der det foreligger. For å undersøke instituttenes arbeid med psykososialt læringsmiljø har vi gjennomgått instituttenes nettsider, strategier, årsplaner, sakspapirer og møteprotokoller (instituttstyrer, programråd/undervisningsråd, studieutvalg), samt emne- og programevalueringer.

Videre har vi deltatt i to møter i læringsmiljøutvalget (LMU) og gjennomgått sakspapirer og møtereferater for undersøkelsesperioden. Det er gjennomført flere samtaler med til sammen 38 personer. I tillegg har to personer kommunisert skriftlig med internrevisjonen.

Det er gjennomført intervjuer med viserektor for utdanning, ansatte i Studieavdelingen i fellesadministrasjonen og ansatte på fakultetsnivå ved alle fakulteter. Videre er det innhentet informasjon fra ansatte ved fire institutter – Matematisk institutt (MN), Økonomisk institutt (SV), Institutt for arkeologi, konservering og historie (HF) og institutt for pedagogikk (UV). Vi hatt tre samtaler med representanter for SiO og samtaler med studenttillitsvalgte fra studentparlamentet og fra tre institutter.

2 OBSERVASJONER OG FUNN

2.1 Mål for psykososialt læringsmiljø

Kriterier

1. UiO har satt mål for psykososialt læringsmiljø.
2. Det vurderes jevnlig om mål og ambisjoner for det psykososiale læringsmiljøet realiseres.

Observasjoner

Som nevnt er det et strategisk mål at UiO skal arbeide systematisk for å skape et trygt og godt læringsmiljø (Strategi 2030). Alle fakultetene har satt overordnede mål for læringsmiljøet (for eksempel at det skal være godt, trygt eller inkluderende læringsmiljø). MN har i et eget verdigrunnlag beskrevet at studenter på alle nivåer skal bli «møtt, sett, hørt, respektert og likt».

De fire instituttene som er inkludert i undersøkelsen har for perioden 2022–24 i liten grad selv satt operasjonelle mål for psykososialt læringsmiljø. Psykososialt læringsmiljø nevnes i sammenheng med studenters trivsel og informasjon om for eksempel frafall, rekruttering, omdømme, gjennomstrømming, læringsutbytte, undervisningsformer og kvalitet. Det synes ikke være vanlig å knytte mål til resultater. EIR får opplyst at resultater fra ulike undersøkelser (SHoT, Studiebarometeret) diskuteres hos enhetene i relevante møter og fora. Videre er læringsmiljø tema i forbindelse med årsplanlegging og interne seminarer. Diskusjonene er i liten grad dokumentert.

Enkelte planer nevner tiltak som skal bidra til forbedringer i læringsmiljøet, og det er flere eksempler på tiltak som er iverksatt (se del 2.3). Det oppleves imidlertid som vanskelig å måle effekter av tiltakene. Flere av de ansatte som EIR har snakket med, oppfatter at psykososialt læringsmiljø er komplisert, at studentmassen har endret seg og at studenter har andre behov nå enn tidligere. De ansatte viser for eksempel til at studentene trenger mer hjelp ved studiestart og i løpet av studieløpet nå enn før, og at andel søknader om tilrettelegging har økt. Videre har ansatte ulike oppfatninger om UiOs rolle og ansvar når det gjelder psykososialt læringsmiljø, og om hvordan UiO skal forholde seg til nevnte forandringer. Noen mener UiO har begrenset rolle, ansvar og handlingsrom, mens andre mener UiO har en viktig rolle og et betydelig ansvar. Revisjonen har fått tilbakemelding om at begrepet læringsmiljø, slik det fremgår av uh-loven, kan oppfattes som altomfattende og grenseløst, og loven er således i seg selv ikke tydelig om begrepet. Flere viser til at UiO ikke er ansvarlig for helsetilstanden til studentene, samtidig er det aspekter der som man er ansvarlig for. Det er behov for en avgrensning og definisjon av læringsmiljøbegrepet, der det ikke finnes en juridisk avklaring.

UiOs serviceerklæring[7] er basert på tidligere uh-lov, og beskriver psykososialt læringsmiljø som følger: «Eit godt psykososialt læringsmiljø inneber at læringsmiljøet er inkluderande, og at det er gode tiltak mot mobbing, diskriminering og liknande. Studium ved UiO kan innebere at studentar må lære seg å samarbeide med menneske ein kanskje elles ikkje ville samarbeide med».

Vurderinger

Det er vanskelig å spore UiOs strategiske mål på instituttnivå. At målene for læringsmiljø i liten grad er fastsatt og operasjonalisert på instituttnivå, gir risiko for manglende strategisk måloppnåelse og for at lovkrav ikke ivaretas. Egne mål på instituttnivå kan gjøre det lettere å jobbe planmessig med psykososialt læringsmiljø på kort og lang sikt – samle relevant informasjon, lage relevante tiltak, vurdere effekter og måloppnåelse, og justere kursen ved

[7] Serviceerklæring for Universitetet i Oslo - Universitetet i Oslo (uio.no).

behov. Det vil også legge bedre til rette kvalitetssystemets formål, *bidra til at UiO jevnlig og systematisk vurderer om målene og ambisjonene for utdanningsvirksomheten og læringsmiljøet realiseres*.

Operasjonaliserte mål bør derfor også inkludere risikotoleranse.[8] Det betyr at det tydeligere fremkommer hvilke tilstander eller nivåer som bør avstedkomme diskusjon om det psykososiale læringsmiljøet, for eksempel knyttet til resultater i studiebarometeret eller andre typer undersøkelser. Uten nærmere beskrivelser av toleransenivåer er det risiko for at prosesser blir personavhengige og at utfordringer ikke løftes til relevant nivå for oppfølging og tiltakssetting (ref. også NOKUTs rapport s. 33).

Internrevisjonen er enig i at det er vanskelig å operasjonalisere mål for psykososialt læringsmiljø. Manglende mål synes å være knyttet til at psykososialt læringsmiljø er komplekst og utfordrende å operasjonalisere, samt at styringsstruktur og kultur ved UiO i liten grad legger opp til det. Det er vanskelig å få god informasjon om måloppnåelse fordi mange faktorer kan påvirke studenters opplevelse av læringsmiljøet. I tillegg er det ulike synspunkter på hva som er UiOs ansvar. En gjennomgang av begrepet psykososialt læringsmiljø i kvalitetssystem, serviceerklæring og viktige dokumenter, samt tydeliggjøring av hva som er UiOs rolle og ansvar på området, kan legge til rette for godt arbeid med mål og måloppnåelse på ulike nivåer. Videre kan det legge til rette for forventningsavklaringer overfor studenter.

2.2 Kunnskapsgrunnlaget for kvalitetsarbeid

Kriterium

3. Relevant informasjon om det psykososiale læringsmiljøet inngår i kunnskapsgrunnlaget for kvalitetsarbeid.

Observasjoner

Kvalitetssystemet nevner følgende relevante elementer i kunnskapsgrunnlaget: emneevalueringer, periodiske programevalueringer, undersøkelser og analyser, Si fra-ordningen og forsknings- og utviklingsaktiviteter. Revisjonen viser at elementene inngår i enhetenes kvalitetsarbeid, men at det varierer i hvilken grad elementene frambringer god informasjon om det psykososiale læringsmiljøet.

For det første forteller ansatte at det er utfordringer ved det å få *god* informasjon om psykososialt læringsmiljø, for eksempel at det er vanskelig å måle, og at det er lav svarprosent/liten interesse blant studenter for å delta i evalueringer (flere har iverksatt tiltak for å øke svarprosent). For enkelte mindre enheter, som TF, er det lettere å være tett på studentene, noe som gir bedre informasjon som grunnlag for oppfølging.

For det andre synes psykososialt læringsmiljø i liten grad å være tema i program- og emneevalueringer.[9] Dokumentasjonen viser at det er store variasjoner med hensyn til program- og emneevalueringers form, hvilke spørsmål som stilles og hvordan det rapporteres. EIR får opplyst at kvalitetssystemet er med hensikt innrettet slik at form og innhold besluttes av den/dem som er ansvarlige for innhenting av informasjon. UiO har vært restriktive med å legge inn krav om mange innholdselementer. Det er fokus på forventningen om at evalueringen skal være nyttig for studentene og faglærer, være utviklingsorientert og

[8] Direktoratet for økonomistyring i staten, definisjon av risikotoleranse, metodedokument 01/2008 (forkortet): Et akseptert nivå på risiko for ikke å nå den enkelte målsetting. Risikotoleranse er den risiko en virksomhet kan akseptere i arbeidet med å realisere sitt formål/sin visjon, som ligger til grunn for virksomhetens strategier og mål. Når ledelsen vurderer en risiko til å være utenfor risikotoleransen, vil det være behov for å iverksette ytterligere tiltak for å redusere risikoen til et akseptert nivå. På grunn av usikkerhet omkring framtiden, begrensede ressurser og begrensninger ved enhver aktivitet er det normalt ikke mulig å redusere risiko til null.

[9] Det er eksempler på at det er tema. For eksempel har MI en egen programrådgiver som har omtalt psykososialt læringsmiljø i en egen rapport.

at det skal være mulighet for dialog med studentene.[10] Læringsmiljø bør være tema periodisk. Det er gjennomført et prosjekt (ved SADM og LINK) for å forbedre mulighetene for digitale emneevalueringer. Prosjektet har blant annet resultert i et nettskjema som vil gjøre det enklere å gjennomføre emneevalueringer og det er laget egne ressurssider med relevante spørsmålsbatterier.[11]

For det tredje gjennomføres det i liten grad egne analyser/undersøkelser som har psykososialt læringsmiljø som tema eller formål. Et viktig unntak er en egen læringsmiljøundersøkelse som er gjennomført ved JUR, blant annet på bakgrunn av lav score i det årlige studiebarometeret.[12] Det gjennomføres også ofte evalueringer i forbindelse med studiestart. Det pågår også ulike typer prosjekter og arbeid ved UiO som tangerer temaet psykososialt læringsmiljø, blant annet ved et prosjekt som utforsker mulighetene for å gjennomføre læringsanalyse basert på digitale data fra studentsystemer.[13]

For det fjerde oppleves eksisterende kilder som lite relevante, sikre og/eller systematiske. For eksempel oppleves SHoT-undersøkelsen og studiebarometeret som for lite informative (i liten grad informasjon om enheter og bakgrunn/årsaker). Data fra Tableau kan gi informasjon om frafall, gjennomføring mv., men komplekse/usikre sammenhenger mellom ulike variabler bidrar til usikkerhet i analysene. Den årlige Si fra-rapporten og informasjon fra saksbehandling (Si fra-saker, skikkethet eller tilrettelegging), deltakelse i UiO-nettverk, møter med studenttillitsvalgte og daglig interaksjon med studenter, bidrar til at ansatte får kunnskap om enhetenes psykososiale læringsmiljø. Ansatte utgjør selv en del av det psykososiale læringsmiljøet og er således en kilde til kunnskap. Det oppleves imidlertid usikkert som grunnlag for iverksetting av tiltak. EIR får opplyst at det er et uttalt ønske om å bruke tilgjengelige data bedre, og at dette bør veies opp mot behovet for å innhente *mer* data.

Vurderinger

Revisjonen viser at UiO har mange mulige kilder til informasjon og kunnskap om enhetenes psykososiale læringsmiljø. Det er positivt at enkelte enheter har bedret svarprosent på undersøkelser/evalueringer og sørget for egne undersøkelser/evalueringer av det psykososiale læringsmiljøet, samt at det jobbes med et bedre system for emneevalueringer og at det er egne ressurssider. Revisjonen tyder imidlertid på at kildene i varierende grad gir tilstrekkelig relevant informasjon om det psykososiale læringsmiljøet, at det er en rekke utfordringer knyttet til informasjonsinnhenting om psykososialt læringsmiljø (ref. også delkapittel 2.1), og at enhetenes kunnskapsgrunnlag dermed er varierende.

Samlet sett er det risiko for at kunnskapsgrunnlaget blir mangelfullt og for at ivaretakelse av ansvaret for læringsmiljøet ikke fullt ut er i tråd med lovkravene i studietilsynsforskriften § 4-1 (4 og 5)[14] og uh-loven § 10-1.[15] Revisjonen stiller spørsmål ved om enhetene i tilstrekkelig grad utnytter muligheter til å innhente relevant informasjon om det psykososiale læringsmiljøet (ref. også vurdering i delkapittel 2.1). Videre stiller revisjonen spørsmål ved

[10] Kvalitetssystemet: «Evalueringen skal inkludere en vurdering av emnets læringsutbytte, undervisningsformer og organisering. Andre sentrale tema er emnets læringsmiljø, studentenes/ph.d.-kandidatenes arbeidsinnsats og eventuelt emnets vurderingsformer». Imidlertid står det videre: «Deltakerne behøver ikke bli spurt om tilbakemeldinger på alle temaene. Den emneansvarlige kan velge ut tema som det er særlig relevant å få innspill på».

[11] Studentevalueringer: BedreUndervisning (instructure.com).

[12] Rapport fra læringsmiljøundersøkelsen - CELL: Senter for erfaringsbasert juridisk læring (uio.no). Eilin ved SV har gjennomført en læringsmiljøundersøkelse rettet mot førsteårsstudenter, IPED gjennomførte en undersøkelse i 2021. Se også fotnote 10.

[13] Blant annet prosjektet BraStart og en arbeidsgruppe nedsatt av viserektor for utdanning.

[14] (4) *Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud* og (5) *Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid*.

[15] (1) *Styret har ansvar for at læringsmiljøet på institusjonen er forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd*.

om kvalitetssystemet, med generelle krav til innhold i kunnskapsgrunnlaget, i tilstrekkelig grad tilrettelegger for kvalitetsarbeidet ved UiO på dette området.

2.3 Videreutvikling av utdanningsvirksomheten og dokumentasjon

Kriterier

4. Ledelse på relevant nivå følger systematisk opp og legger ved behov til rette for videreutvikling av det psykososiale læringsmiljøet.
5. Oppfølging av/arbeid med det psykososiale læringsmiljøet dokumenteres.

Observasjoner

Det er mange eksempler på tiltak som kan innvirke på psykososialt læringsmiljø. Et viktig eksempel er MNs satsing, som startet med en gjennomgang av utdanningstilbudet i 2014. MN har siden hatt en målrettet utvikling av studentenes læringsmiljø med utgangspunkt i et felles verdigrunnlag (som nevnt over). I dag får alle studenter ved MN tilbud om individuell samtale med veileder i løpet av 2. semester gjennom ordningen *ForVei*, og *ForVei*-veilederne er tilgjengelige for MNs studenter gjennom hele studietiden. I tillegg inviteres alle studenter til oppstartsseminar på Sundvollen. Andre fakulteter synes å være kjent med oppstartsseminaret. OD, TF og MED har hatt liknende tiltak gjennom flere semestre. UV er i ferd med å igangsette liknende tiltak.

Ansatte viser til at det i det daglige gjøres mye løpende arbeid som ikke er systematisert og dokumentert. Eksempler på tiltak av mindre omfang er ordning med gratis kaffe, informasjonsark med informasjon til undervisere med hva de kan gjøre dersom de har studenter som sliter, økt synlighet av ansatte overfor studenter, opprettelse av ulike studentgrupper og ansettelse av masterstudenter som kollokvieledere og læringsassistenter. Egne fysiske møteplasser er også etablert ved UV og MN. Det gjennomføres årlig mange tiltak i forbindelse med studiestart for førsteårsstudenter og flere trekker frem arrangementer der studenter får møte undervisere som viktig.[16] Det jobbes også med tiltak ved eksamen for å redusere stress.

Revisjonen viser at instituttenes fokus i videreutvikling av utdanningsvirksomheten i hovedsak er rettet mot faglig innhold og organisering av studier. Et perspektiv som fremmes i den sammenheng, er at det å skape god undervisning er viktig for det psykososiale læringsmiljøet. Ansatte forteller samtidig at det er vanskelig å jobbe med å forbedre det psykososiale læringsmiljøet. Det er for eksempel krevende å jobbe med psykososialt læringsmiljø på emner med 5-600 studenter. Videre er det utfordringer med å få studenter til å delta på aktiviteter på campus og møte opp på undervisning, samtaler og veiledning mv. Dette kan ha ulike årsaker (som andre forpliktelser, jobb mv.), og behov varierer fra student til student. Mange studenter uttrykker ønsker å studere hjemmefra og få forelesninger på videoopptak, og dette er tema på flere enheter.

Flere trekker frem at studenter har større behov for veiledning og oppfølging enn tidligere, og at det ikke er tilstrekkelig med oppstarts- og fadderordninger, men at det også er behov for tiltak senere i studieløpet. Ansatte opplyser at det er gjort forsøk med ulike tiltak over tid, men at det er vanskelig å vite hvilke tiltak som bør iverksettes, og at det er usikkerhet knyttet til effekter. Hva som gjøres synes også i noen grad å avhenge av enkeltpersoners initiativ. Det er flere eksempler på tiltak som er avsluttet på grunn av uteblitt effekt. Videre viser flere ansatte til at tiltak, som *ForVei* og etablering fysiske møteplasser, er for ressurskrevende. Flere forteller om arbeid som er under planlegging, men også at det er behov for støtte, opplæringstilbud, og hjelp med konkrete tiltak for å forbedre arbeidet med psykososialt læringsmiljø.

[16] I tillegg er det eksempler på tilgrensende, sentrale tiltak, som UiOs tiltaksplan for mangfold, likestilling og inkludering 2021-2024.

Når det gjelder dokumentasjon, så er enkelte tiltak (nevnt ovenfor) knyttet til psykososialt læringsmiljø dokumentert i møtereferater/protokoller samt rapporter fra emne- og programevalueringer og planer. I en tilbakemelding til revisjonen ble det også løftet bekymring for økt tidsbruk knyttet til dokumentasjon.

Vurdering
Ledelsen ved instituttene synes generelt å jobbe med utdanningsvirksomheten slik det legges opp til i kvalitetssystemet. Det er positivt at det iverksettes tiltak (av ulik størrelsesorden) som er ment å bidra til bedre psykososialt læringsmiljø, men mangel på gode løsninger og ressurser/prioriteringer synes å være en hovedutfordring for flere enheter. I tillegg synes arbeidet i noen grad å være personavhengig. Tydelige operasjonelle mål og et godt kunnskapsgrunnlag (ref. over) kan gjøre det enklere å forstå de nåværende studentenes behov, sette fokus på psykososialt læringsmiljø i utviklingsarbeidet og iverksette mer systematiske og målrettede tiltak. Det er et spørsmål om tiltak som har vært løpende over lengre tid, for eksempel knyttet til studiestart, i tilstrekkelig grad er tilpasset behovene til dagens studenter.

Arbeid, diskusjoner og tiltak som gjelder psykososialt læringsmiljø er ikke alltid sporbart i protokoller/rapporter med videre, og kan etter EIRs vurdering i større grad dokumenteres.

2.4 Deling av kunnskap, erfaringer og god praksis

Kriterium
Informasjon om det psykososiale læringsmiljøet inngår ved deling av kunnskap, erfaringer og god praksis.

Observasjoner
Ifølge intervjuer er det mange ulike nettverk og møteplasser ved UiO der psykososialt læringsmiljø diskuteres. Når det gjelder undervisere, synes dette særlig å gjelde internt ved fakultetene. Eksempler er faste møter med studenttillitsvalgte, møter mellom undervisningsledere og i programråd, samt internseminarer for undervisere. Flere trekker frem fakultetenes støttetjenester som viktige ressurser (læringsnettverket EILIN ved SV, kompetansesenteret KURT ved MN, HF:studio ved HF, OD:Digiped o.l.). Teknisk-administrativt ansatte synes i større grad å delta i nettverk/på møteplasser (med relevans for psykososialt læringsmiljø) på tvers av fakultetene. Internrevisjonen har ikke kartlagt alle møteplasser og arenaer med møtereferater hos besøkte enheter, men møtereferater fra programrådsmøter, LAMU,[17] studieutvalg og undervisningsråd har vist at psykososialt læringsmiljø i liten grad har vært tema.[18]

Læringsmiljøutvalget (LMU) har hatt enkelte saker som eksplisitt gjelder psykososialt læringsmiljø. LMUs sakslister og referater er mindre kjent blant ansatte på fakultets- og instituttnivå. Revisjonen viser at det er oppfatninger om at LMU ikke fungerer optimalt, blant annet på bakgrunn av sammensetning, funksjon og ambulerende ledelse, samt at mange saker er mer naturlige på sakslisten til Utdanningskomiteen. Det vises samtidig til at LMU er et lovpålagt organ iht. uh-lovens § 10-10, og at organiseringen således er pålagt. En av de intervjuede studentrepresentantene viser til at LMU er viktig for å ivareta et helhetlig perspektiv på psykososialt læringsmiljø ved UiO.

I Utdanningskomiteen fremkommer enkelte relevante saker, blant annet er LMUs referater tatt til orientering, og det er avholdt felles møter med LMU i 2023/24. Det har også vært presentasjoner om emneevalueringer og MNs oppfølging av førsteårsstudenter.

[17] Læringsmiljøsaker på listen over aktuelle saker i lokale arbeidsmiljøutvalg (LAMU).
[18] Referater fra møter i LAMU ved HF hatt psykososialt læringsmiljø som tema flere ganger i løpet av undersøkelsesperioden.

Vurdering
Det er etablert strukturer ved UiO som kan legge til rette for deling av kunnskap, erfaringer og god praksis. Samtidig synes det å være et forbedringspotensial med hensyn til deling på tvers av fakultetene, ettersom ansatte ved ulike fakulteter og institutter forteller om liknende utfordringer, har varierende kunnskapsgrunnlag og er usikre på hva som er gode løsninger/tiltak når det gjelder psykososialt læringsmiljø.

At LMUs arbeid i begrenset grad er kjent i organisasjonen, begrenser nytten av organet. Dette gir risiko for at ikke kravet i uh-loven § 10 (10) ivaretas i organisasjonen.[19] Revisjonen stiller spørsmål ved om UiO i større grad kan utnytte handlingsrommet når det gjelder organisering av læringsmiljøutvalg. I Prop. 126 L (2022–23)[20] (s. 337) presiseres det at UiO har adgang til å opprette flere læringsmiljøutvalg eller underutvalg til læringsmiljøutvalget, jf. ordlyden i «minst ett læringsmiljøutvalg». LMUs arbeid kan bli bedre kjent for eksempel gjennom koordinering mellom LAMU og LMU. Alternative organiseringsformer kan også vurderes.

Bedre samordning og samarbeid horisontalt og vertikalt i organisasjonen kan effektivisere arbeidet og være ressursbesparende, ved at for eksempel gode tiltak raskere blir kjent i organisasjonen.

2.5 Rapportering om psykososialt læringsmiljø

Kriterium
Enhetene rapporterer relevant informasjon om det psykososiale læringsmiljøet.

Observasjoner
Instituttene i undersøkelsen oppgir at de rapporterer til fakultetsledelsen ved behov, det vil si hvis det er noe særskilt som man oppfatter at det er nødvendig å rapportere om. Fakultetene rapporterer lite skriftlig informasjon om psykososialt læringsmiljø til UiO sentralt. Det er ulike møtepunkter mellom utdanningsledere ved fakultetene og viserektor for utdanning, som årlige utviklingssamtaler, LMU og Utdanningskomiteen. Det rapporteres årlig til LMU om Si fra-saker i en egen rapport. Flere av de intervjuede viser til en bekymring for eventuell økt tidsbruk knyttet til økt rapportering.

Kvalitetssystemet inneholder en generell omtale av virksomhetsrapportering og omtaler at resultatene fra Si-fra-systemet inngår i fakultetenes virksomhetsrapporter. Utover dette er det ikke tydelige krav til innhold i rapportering om enhetenes kvalitetsarbeid. Avdeling for Studieadministrasjon (SADM) viser til at det ikke har vært et krav om rapportering, og at det de senere årene heller ikke har vært ønskelig med rapportering om kvalitetsarbeidet ved UiO. EIR får opplyst at det pågår en prosess knyttet til et ønske med mer rapportering.

UiOs årsrapport for 2022 inneholdt en generell beskrivelse av tiltak som var iverksatt ved ulike fakulteter. I årsrapporten for 2023 ble læringsmiljø nevnt under risikovurdering. Styret har behandlet LMUs årsrapporter. Siste årsrapport fra LMU ble lagt frem som egen sak var i 2021.

Vurdering
At det i liten grad rapporteres om UiOs arbeid med psykososialt læringsmiljø kan gi risiko for at undervisningsledelse på ulike nivåer ved UiO, og i siste instans styret, ikke får nødvendig styringsinformasjon (ref. også NOKUTs rapport s. 33). Styringsinformasjon er viktig som

[19] *Læringsmiljøutvalget skal bidra til at bestemmelsene i § 10-1 blir fulgt […].*
[20] Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak) *Lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven)*.

grunnlag for å vurdere overordnet måloppnåelse og for å ivareta det lovpålagte ansvaret for læringsmiljøet ved UiO. UiO bør derfor sikre at UiOs styre årlig mottar nødvendig informasjon om læringsmiljøet ved UiO (herunder psykososialt læringsmiljø). Betydningen av dette understrekes i Prop. 126 L (s. 337-8):[21]

> Andre ledd angir læringsmiljøutvalgets oppgaver, som er å bidra til at reglene i kapitlet om læringsmiljø blir gjennomført og sikre studentenes medvirkning i prosessene som berører læringsmiljøet. Paragrafen ble endret i 2021, jf. Prop.111 L (2020–2021) slik at den ikke lenger regulerer konkret hvilke oppgaver læringsmiljøutvalgene skal utføre. Styret har det overordnede ansvaret for institusjonenes arbeid med læringsmiljøet. Det er derfor en viktig del av styrets arbeid å behandle rapporter fra læringsmiljøutvalgene. Det samme gjelder styrets mulighet til å delegere andre oppgaver til læringsmiljøutvalgene. Det er styret som er ansvarlig for at institusjonen oppfyller sine forpliktelser etter loven på dette området. Et godt samarbeid mellom styret og læringsmiljøutvalgene er en forutsetning for å lykkes med læringsmiljøarbeidet. Styret kan også tillegge utvalgene andre konkrete oppgaver dersom styret finner det hensiktsmessig.

2.6 Samarbeid med SiO

Kriterium

UiO samarbeider med SIO om det psykososiale læringsmiljøet.

Observasjoner

UiO samarbeider med SIO, både formelt iht. avtaler innen ulike områder, gjennom faste kontaktpunkter og etter behov. SIO er fast og aktiv observatør i LMU. Samarbeidet oppleves som godt.

SIO har et omfattende velferdstilbud til studentene, herunder tilbud innen psykisk helse. Flere tiltak bidrar i det forebyggende arbeidet, for eksempel kurs, frokostmøter og besøk hos enheter. For studiestart er det utarbeidet presentasjon og film som er tilpasset nye studenter. Noen fakulteter har benyttet seg av dette.

Ansatte på fakulteter og institutter er kjent med tilbudet til SiO og helsetjenestene og henviser studenter ved behov. Flere teknisk-administrativt ansatte opplyser at de har deltatt på arrangementer i regi av SiO, herunder frokostmøter. HF har hatt samarbeid med SiO om Verdensdagen for psykisk helse. Samarbeidet med SiO varierer mellom enheter, og synes i stor grad å avhenge av enkeltansattes initiativ.

Vurdering

Det er mulig å styrke samarbeidet om psykososialt læringsmiljø ytterligere, med henblikk på SiOs ressurser og kompetanse. SiOs kunnskap om UiOs studenter kan bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget om psykososialt læringsmiljø og utvikling av målrettede tiltak. Det kan for eksempel vurderes å invitere SiO inn i nettverk/møteplasser eller opprette faste kontaktpersoner/møter. Avtaler med SIO bør oppdateres etter ny lov og endringer og det bør vurderes om samarbeid kan utvikles ytterligere mht. læringsmiljø.

[21] Prop. 126 L (2022-23) Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak) *Lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven)*.

3 OM REVISJONSRAPPORTEN

Utkast til rapport, med forslag til tiltak, ble sendt til alle som EIR har intervjuet i arbeidet med revisjonen. Endelig rapporten inneholder omforente tiltak med frist august 2025. Internrevisjonen følger opp om tiltakene er iverksatt.

3.1 Om internrevisjonen

Internrevisjonens formål er *å fremme og beskytte UiOs verdier gjennom å gi risikobaserte og objektive bekreftelser, råd og innsikt*. Vårt arbeid er fastsatt i instruks vedtatt av universitetsstyret. Alle rapporter skal iht. instruks stiles til universitetsdirektør. Mer informasjon om internrevisjonen finner du på våre nettsider.
http://www.uio.no/om/organisasjon/los/eir/index.html

VEDLEGG 1 REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriteriene er målestokken som ligger til grunn for EIRs vurderinger. Kildene til kriteriene for denne undersøkelsen er Lov om universiteter og høyskoler (heretter *uh-loven*), UiOs kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten[22] (heretter *kvalitetssystemet*) og Veileder for virksomhetsstyring,[23] som bygger på COSOs[24] rammeverk for internkontroll.[25]

Ifølge uh-loven § 10-1 har UiO ansvar for at læringsmiljøet på institusjonen er forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd. Læringsmiljøbegrepet ble oppdatert i 2021 i Prop. 111 L (2020–2021)[26] og er nærmere beskrevet i uh-loven § 10-1. Her heter det at *Læringsmiljøet er de forholdene som virker inn på studentenes muligheter til å tilegne seg kunnskap, og som er av betydning for studentenes fysiske og psykososiale helse*. Det står videre at fysiske, psykososiale, organisatoriske, digitale og pedagogiske forhold inngår i et helhetlig læringsmiljø.[27] Internrevisjonen legger til grunn for undersøkelsen at UiOs oppfølging av ansvaret for læringsmiljøet ved institusjonen innebærer oppfølging av alle de ulike forholdene som defineres som en del av et helhetlig læringsmiljø, herunder psykososiale forhold. Det er ulike måter å definere psykososiale forhold på, og det dreier seg ofte om samspillet mellom sosiale og individuelle faktorer. Et av formålene med revisjonen er å se nærmere på hvordan begrepet og ansvaret defineres og forstås ved UiO.

Et av formålene med UiOs kvalitetssystem er å bidra til et godt læringsmiljø for studenter.[28] Systemet omfatter all utdanning som tilbys ved universitetet og det skal sikre jevnlige vurderinger av kvalitet og utviklingstiltak.

Som nevnt skal revisjonen utføres ved fakulteter og underliggende enheter.

Utledning av kriterier

Mål for læringsmiljøet

Ifølge kvalitetssystemets del 1 *Formål og oppbygning* skal systemet

> bidra til at UiO jevnlig og systematisk vurderer om målene og ambisjonene for utdanningsvirksomheten og læringsmiljøet realiseres. Målene er nedfelt i UiOs og fakultetenes strategiske planer og årsplaner samt i program- og emnebeskrivelsene.

Under *Virksomhetsstyring* (i del 4) står det at

> Virksomhetsstyringen er en årlig syklus som legger til rette for helhetlig og systematisk videreutvikling av utdanningsvirksomheten og læringsmiljøet. Hovedelementene i syklusen er utarbeidelse av UiOs årsplan, utarbeidelse av enhetenes årsplaner, fordeling og virksomhetsrapportering.

[22] Informasjonen er hentet fra nettsiden: Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved UiO - Universitetet i Oslo (sist endret 26. juni 2023).
[23] IIA Norge (2021). Lenke: Veileder for virksomhetsstyring - IIA
[24] COSO står for Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.
[25] *Internal Control – Integrated Framework* (2013).
[26] Prop. 111 L (2020–2021) *Endringer i universitets- og høyskoleloven, utdanningsstøtteloven, fagskoleloven og yrkeskvalifikasjonsloven mv. (samleproposisjon)*. Lenke: Prop. 111 L (2020–2021) (lovdata.no).
[27] Departementet skrev bl.a. (s. 55) *Det psykososiale læringsmiljøet dreier seg om de mellommenneskelige forholdene, der trivsel og samhandling står sentralt. Det psykososiale læringsmiljøet utgjøres av en rekke faktorer ved utdanningen, medstudenter og institusjonen. Departementet understreker at det psykososiale læringsmiljøet også påvirkes av faktorer som institusjonene ikke kan ha ansvar for. Institusjonene har likevel et ansvar for å legge til rette for at den enkelte student skal ha forutsetninger for å tilegne seg den kunnskapen som forventes under utdanningen.*
[28] Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved UiO - Universitetet i Oslo (1. Formål og oppbygging).

Ifølge Veileder for virksomhetsstyring er mål og strategier grunnleggende forutsetninger for en virksomhet. Ifølge veilederen beskriver mål

> […] en ønsket fremtidig tilstand, og en virksomhet vil normalt ha både strategiske og operative mål. De strategiske målene, som ofte besluttes av styret, bør bygge opp under virksomhetens visjon og verdier, og blir ofte realisert et stykke frem i tid. De mer kortsiktige operative målene, som besluttes av virksomhetens ledelse (se pkt. 3.1), bygger opp under de strategiske målene. De er gjerne mer håndfaste og konkrete, og det bør lages handlingsplaner for å nå dem. Operative mål bør som hovedregel defineres innenfor ulike virksomhetsområder og på ulike nivåer i virksomheten.

Basert på dette utledes følgende kriterier:
- UiO har satt mål for psykososialt læringsmiljø.
- Det vurderes jevnlig om mål og ambisjoner for det psykososiale læringsmiljøet realiseres.

Kunnskapsgrunnlag

Kvalitetssystemet skal bidra til å utvikle […] læringsmiljøet gjennom å:

- etablere et bredt kunnskapsgrunnlag for kvalitetsarbeidet
- sørge for innspill fra studenter […] og andre interessenter
- identifisere og samle data til støtte for vurdering av kvalitet
- legge til rette for kollegial involvering og samhandling

Ifølge del 3 *Kunnskapsgrunnlag for kvalitetsarbeid* er det en grunnleggende målsetning at kvalitetsarbeidet skal ta utgangspunkt i oppdatert faglig og utdanningsfaglig kunnskap. Kvalitetssystemet skal bidra til et bredt kunnskapsgrunnlag der både kvalitativ og kvantitativ informasjon og forsknings- og utviklingsaktiviteter inngår. Systemet skal legge til rette for at studenter og ph.d.-kandidater, undervisere og andre aktører kan gi innspill.

Kunnskapsgrunnlaget skal gi undervisere, studenter og ph.d.-kandidater informasjon, analyser og data for utvikling og læring og gi ledere på alle nivåer et grunnlag for beslutninger. Oppfølgingen skjer både som del av lederansvaret, den kollegiale involveringen og i virksomhetsstyringen og arbeidet med utdannings-porteføljen.

Ifølge kvalitetssystemet er læringsmiljø et sentralt tema for emneevalueringer. Læringsmiljø inngår også i periodiske programevalueringer: Ifølge kvalitetssystemet skal egenevalueringen normalt inkludere en vurdering av programmets læringsmiljø, og informasjon fra egenevalueringen inngår i materialet til den eksterne evalueringen.

I tillegg kan både universitets-, fakultets-, institutt- og programledelsen gjennomføre undersøkelser og analyser av utdanningskvalitet og læringsmiljø.

Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften) § 4-1 (4 og 5) sier følgende:

(4) Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud.

(5) Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid.

Basert på dette utledes følgende kriterium:

- Relevant informasjon om det psykososiale læringsmiljøet inngår i kunnskapsgrunnlaget for kvalitetsarbeid.

Videreutvikling av utdanningsvirksomheten

Ifølge kvalitetssystemets del 4 skal universitets-, fakultets- og instituttledelsen systematisk følge opp og legge til rette for videreutvikling av utdanningsvirksomheten sin på bachelor-, master- og ph.d.-nivå. Dette skal omfatte blant annet læringsmiljøet for studentene. Det står videre at

> Lederansvaret innebærer å vurdere hvordan resultatene fra program- og emneevalueringer følges opp. Oppfølgingen skal særlig ivareta programmene i perioden mellom hver periodisk programevaluering. Resultatene av oppfølgingen skal dokumenteres gjennom referater, rapporter eller på andre måter. Det er særlig viktig å dokumentere avtaler om utviklingstiltak.
>
> Det skal være årlige, bilaterale møter mellom universitetsledelsen og utdanningsledere på fakultetsnivå. Det skal være tilsvarende faste møtepunkter mellom utdanningsleder på fakultetsnivå og utdanningsledere på institutt og/eller programnivå. Samtalene skal handle om prioriterte aktiviteter og oppnådde resultater samt om det systematiske kvalitetsarbeidet.

Ifølge kvalitetssystemet er dekaner og instituttledere ansvarlige for kvalitetsarbeidet på sine nivåer og har ansvar for å følge opp resultatene. De har et særlig ansvar for å legge til rette for kvalitetsutvikling av utdanningsvirksomheten. Utdanningsleder på fakultetsnivå er pådrivere for fakultetets kvalitetsarbeid, leder og koordinerer oppfølging av strategier og planer, igangsetter kvalitetsutviklingsprosesser og er bindeledd mellom fakultetsledelsen og utdanningsledelsen på instituttnivå. Utdanningsledere på instituttnivå er pådriver for kvalitetsarbeidet, leder oppfølging av strategier og planer og sørger for god informasjonsutveksling. Programråd og programledere er ansvarlige for videreutvikling av program i tråd med krav, samt at forbedringsbehov blir vurdert og at tiltak blir satt i gang og fulgt opp. De som er emneansvarlige har ansvar for videreutvikling av emner og at forbedringsbehov blir vurdert og at tiltak blir satt i gang og fulgt opp.

Ifølge del 3 *Kunnskapsgrunnlag for kvalitetsarbeidet* skal kunnskapsgrunnlaget gi ledere på alle nivåer et grunnlag for beslutninger.

Ifølge uh-loven § 10-1 skal institusjonens arbeid med læringsmiljøet dokumenteres og inngå som en del av institusjonens interne system for kvalitetssikring etter § 3-5.

Basert på dette utledes følgende kriterier:

- Ledelse på relevant nivå følger systematisk opp og legger ved behov til rette for videreutvikling av det psykososiale læringsmiljøet.
- Oppfølging av/arbeid med det psykososiale læringsmiljøet dokumenteres.

Deling av kunnskap, erfaringer og god praksis

Ifølge kvalitetssystemets del 1 *Formål og oppbygning* skal kvalitetssystemet fremme erfaringsdeling og spredning av god praksis. Alle nivåer skal bidra til felles og lokale tiltak som legger til rette for erfaringsdeling og læring på individ- og organisasjonsnivå. Ifølge del 2 *Ansvar og involvering* skal universitetsledelsen være en drivkraft for erfaringsutvekslingen.

Videre står det under *Felles koordinering av kvalitetsarbeidet* at

> Administrative nettverk hvor både fakultetene og fellesadministrasjonen deltar er arenaer for å samrå seg på tvers av UiO og bidra til erfaringsutveksling. I kvalitetsarbeidet gjelder dette særlig nettverket for administrative studieledere og forum for forskerutdanning.

Under kollegial involvering og samarbeid står det at

> Det skal finnes møteplasser og arenaer der representanter for vitenskapelig ansatte, studenter/ph.d.-kandidater, administrasjon og ledelse i felleskap kan identifisere utfordringer og muligheter i oppfølgingsarbeidet og dele kunnskap og erfaringer.

Basert på dette utledes følgende kriterium:

- Informasjon om det psykososiale læringsmiljøet inngår ved deling av kunnskap, erfaringer og god praksis.

Rapportering

Under *Virksomhetsstyring* (i del 4) står det at

> Virksomhetsstyringen er en årlig syklus som legger til rette for helhetlig og systematisk videreutvikling av utdanningsvirksomheten og læringsmiljøet. Hovedelementene i syklusen er utarbeidelse av UiOs årsplan, utarbeidelse av enhetenes årsplaner, fordeling og virksomhetsrapportering.

Videre står det følgende:

> Virksomhetsrapporteringen baseres på fakultetenes ledelsesvurderinger, oppdaterte prognoser og aktuelle analyser og kartlegginger. Resultatene fra evalueringene i kvalitetssystemet inngår ikke direkte i virksomhetsrapporteringen, men utgjør en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for rapporteringen.

uh-loven § 4-3(1) sier følgende:

> Styret har ansvar for at læringsmiljøet på institusjonen er fullt forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd.

For at styret skal kunne ivareta sitt ansvar er det viktig at relevant informasjon om læringsmiljøet, herunder også om psykososiale forhold, inngår i kunnskapsgrunnlaget for rapportering og rapporteres videre til sentralt nivå. Basert på dette utledes følgende kriterium:

- Enhetene rapporterer relevant informasjon om det psykososiale læringsmiljøet til sentralt nivå.

Samarbeid med SiO

Ifølge uh-loven § 10-1 skal styret *i samarbeid med studentsamskipnadene, legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet*.

Basert på dette utledes følgende kriterium:

- UiO samarbeider med SIO om det psykososiale læringsmiljøet.